

Dragi Ivane,

u znak zahvalnosti za desetljeća tvog rada u Staroslavenskom institutu dopusti da kažem nekoliko riječi pred ovim tužnim zborom koji se okupio na tvoj posljednji ispraćaj. Tebi sada te godine rada izgledaju posve drugačije nego dok si svaki dan dolazio na posao. Išao si na jutarnju misu u katedralu i poslije toga preko Opatovine, Kamenitih vrata, po Mlinskim ili nekad po Felbingerovim stubama do palače barunice Balbi gdje je smješten Staroslavenski institut. Iz vječnosti to posve drugačije izgleda jer tamo gdje si sada vladaju druga mjerila. No, ti si ta mjerila primjenjivao i dok si bio među nama – pa te vjerojatno nisu iznenadila. Čini se da su te koraci kojima si koračao na zemlji odmjereno i polako – ne samo zbog bolova u nogama – ipak doveli pravome cilju. Vjerujem da si našao Onoga kome si povjerovao, Isusa Krista, svojega Otkupitelja i Spasitelja i da si sada u zagrljaju Presvete Trojice, u procesijama njihove neizmjerne ljubavi.

Na početku svojega rada od 1. 10. 1973. u Staroslavenskom institutu Ivan je 1976. kao knjižničar, objavio bibliografiju znanstvenih i stručnih radova Josipa Hamma i o pedesetoj obljetnici *Slova, časopisa Staroslavenskoga instituta*, objavio je 1983. bibliografiju radova u "Slovu" od 1952. do 1982., i vrlo iscrpno i stručno opisao Izložbu o Rudolfu Strohalu u Karlovcu.

1979. magistrirao je na temi „Prvo razdoblje hrvatskoglagoljskog tiskarstva“ koju je 1981. objavio u *Slovu* pod istim naslovom. Tu je proveo jedinstvenu analizu grafije i demantirao grafički razvojni kontinuitet koji se pretpostavljao te postavio tezu da su tiskari glagoljaši pripremajući grafičke oblike olovnih slova za tiskanje liturgijskih knjiga bili upoznati s *cjelovitim* glagoljskim korpusom. U svom članku „Grafija najstarijih hrvatskoglagoljskih tiskanih knjiga“ 1984., također u *Slovu*, Ivan osobitu pažnju posvećuje ligaturnim montažama punog slova s polovicom slova i provodi usporednu analizu takvih ligaturnih montaža u najstarijim hrvatskoglagoljskim tiskanim knjigama. 1994. sudjelovao je u proslavi obljetnice senjskoga glagoljaškoga kruga prilogom „Pisar i tiskar u osobi Blaža Baromića“ jer je Baromić, inače pisar Mavrova brevijara iz 1460., kao tiskar unio značajnu inovaciju tzv. lomljenih ligatura u svoja izdanja.

Posljednji dio svojega radnoga vijeka Ivan je proveo na institutskom znanstvenom projektu hrvatske srednjovjekovne književnosti u okviru kojega je obavio najveći dio zadatka

identifikacije biblijskih čitanja u hrvatskim glagoljskim liturgijskim knjigama radi rekonstrukcije hrvatske glagoljske Biblije. Svoje rezultate objavio je u člancima: Biblijska čitanja u hrvatskoglagoljskim brevijarima u zborniku Glagoljica i hrvatski glagolizam 2004. gdje su izašli prilozi s Međunarodnoga znanstvenoga skupa održanoga 2002. povodom 100. obljetnice Staroslavenske akademije i 50. obljetnice Staroslavenskog instituta. Na temelju bibliografske obrade korpusa od dvadesettri hrvatskoglagoljska brevijara prikazuje u kojem su opsegu u pojedinim brevijarima prisutni biblijski tekstovi iz Knjige Postanka, Knjige Izlaska, Prve i Druge knjige o Samuelu, Prve i Druge knjige o kraljevima, Propovjednika, Knjige mudrosti, Knjige Sirahove, Joba, Tobije, Judite, Estere, Prve i Druge knjige o Makabejcima, i Apokalipse.

Zatim je 2010. objavio bibliografiju biblijskih čitanja i u hrvatskim glagoljskim *misalima*. Tisuće kartica koje je iza sebe ostavio nije smatrao velikom vrijednošću sve dok nisu bile digitalizirane na Ivanovu veliku radost. Dok je gledao rekonstrukciju mjesta biblijskih čitanja u računalnom prikazu, uskliknuo je: sada vidim da se sve to isplatilo.

Pretpostavljam da Ivanova književna djela s biblijskom tematikom nisu slučajnost. Ona su proizašla u prvome redu iz njegove duboke vjere u Isusa Krista, Sina Božjega, pravoga Boga i pravoga čovjeka. Ipak bih se usudila reći da mu je ekscerpiranje biblijskih čitanja iz hrvatskih glagoljskih liturgijskih knjiga pomoglo u tome jer ih je godinama iščitavao i identificirao stvarajući bazu za rekonstrukciju hrvatske crkvenoslavenske Biblije za koju znamo da je postojala, ali se zagubila. Biblijska čitanja iz misala i brevijara na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku koja je naš kolega Ivan identificirao i popisao dijelovi su te rekonstruirane Biblije.

Naš dragi kolega i dugogodišnji djelatnik Staroslavenskog instituta magistar znanosti Ivan Bakmaz ostat će svima koji su s njim radili u Institutu u lijepom sjećanju nenametljivog i tihog čovjeka koji nas je znao nasmijati. Bili smo svjesni da dok radi na hrvatskim glagoljskim tekstovima, paralelno razmišlja o nekim dramskim zapletima i raspletima – zato je više šutio nego govorio.

Dragi Ivane, hvala za svaku dobru riječ, usmenu i pisanu. Hvala za prijateljstvo i kolegijalnost. Neka ti bude pokoj vječni, i sjeti nas se iz svoje radosti da i mi prispijemo tamo kamo si ti već stigao.